

Adlewyrchiadau cychwynnol ar Bolisi Addoli ar y Cyd Gwasanaeth Adran Addysg Cyngor Gwynedd 2010

Papur trafod ar gyfer CYSAG

Y Parchedig Nick Sissons a'r Cynghorydd Elin Walker Jones
Gorchwyl: Adolygu'r Polisi Addoli ar y Cyd.

Cefndir

Mae'r sefyllfa bresennol yn annioddefol; mae'r gyfraith ar Addoli ar y Cyd yn ddigyfaddawd yn ei ofynion ond yn hollol anghyson efo'r sefyllfa bresennol yng Nghymru. Hefyd, mae'n ymddangos nad oes gan Lywodraethau Cymru a San Steffan unrhyw awydd i roi amser tuag at newid y gyfraith. Yn ogystal, mae'n edrych fel bod y system arolygu yn cefnogi'r ysgolion hynny sy'n anwybyddu'r gyfraith. Mae'n edrych fel bod y polisi Addoli ar y Cyd yn cael ei anwybyddu yn rheolaidd gan yr ysgolion, Estyn ac yn wir, y Llywodraethau.

Ymddengys bod CYSAG yn unigryw, oherwydd y goblygiadau cyfreithiol, yn gweithio i sicrhau fod y gyfraith yn cael ei gweithredu. Os felly, beth ddylai CYSAG wneud?

Rhai cwestiynau

Pam nad yw'n llywodraethau yn gweithredu ar fater sy'n yn ei hanfod am iechyd meddwl a lles, hunaniaeth, perthynas pobl ifanc a'u hunain, pobl eraill, ac yn wir, y byd?

Beth yw ymateb yr Eglwys a chyrrff Cristnogol eraill i'r sefyllfa bresennol? Mae'r ddeddfwriaeth bresennol yn ffafrio'r ffydd Gristnogol tu hwnt i unrhyw sefydliad crefyddol neu ddyneiddiol arall, felly mi fyddai'n rhesymol disgwyl i'r cyrrff yma arwain ar newid. Nid yw'r sefydliadau dyneiddiol wedi bod yn llwyddiannus hyd yn hyn wrth geisio newid y ddeddfwriaeth, er bod eu dadleuon yn synhwyrol ac yn derbyn cefnogaeth gan lawr ar draws y cymunedau ffydd wahanol.

A oes pwrpas felly i adolygu'r polisi hwn neu a ddylem aros tan fod y ddeddfwriaeth yn newid, neu tan fod awydd am newid tu hwnt i CYSAG Gwynedd?

Pryderon Cyfredol: Rationale am ystyried newidiadau i'r Polisi Addoli ar y Cyd

Awgrymw'n fod cynnwys moesegol i'r polisi Addoli ar y Cyd gan ei fod yn ceisio cyfarch anghenion ysbrydol. Mae gan Addoli ar y Cyd rôl mewn datblygu sail gwerthoedd a chwmpawd moesol plant a phobl ifanc. Felly, mae'r polisi, ac ymarfer y polisi yn cael dylanwad ar anghenion iechyd meddwl a lles plant a phobl ifanc, gan ofyn ac ateb, os yn bosib, y cwestiynau mawr yna, ynglŷn â phwy ydan ni, ble ydan ni'n mynd? Ein hunaniaeth, ein lle yn y bydysawd, sut ydan ni'n ymddwyn o gwmpas pobl eraill, deall ein hunain a sut ydan ni'n ymddwyn tuag at ein cyd-greaduriaid a'r blaned.

Mae'r argyfwng presennol yn iechyd meddwl pobl ifanc yn awgrymu na ddylem anwybyddu anghenion ysbrydol plant a phobl ifanc. Rydym yn awgrymu felly y dylem ysgrifennu at Lywodraeth Cymru a gofyn iddynt ystyried y mater yma o ddifri ac adolygu'r ddeddfwriaeth Addoli ar y Cyd fel mater brys.

Dim ond un o nifer o wahanol grefyddau neu ideolegau yw Cristnogaeth yng Nghymru, ac felly awgrymwn y dylem drafod y syniad y dylai addoli ar y cyd fod yn addoli Cristnogol, neu'n Gristnogol ar y cyfan. Rydym wedi newid aelodaeth CYSAG i gynnwys cynrychiolwyr o grefyddau eraill gan gynnwys y gymuned ddyneiddiol, ac felly, dylai unrhyw ymdrechion i greu polisi addoli ar y cyd ar gyfer ysgolion, neu gynulliad cynhwysol fel mae'r dyneiddwyr yn awgrymu, adlewyrchu'r cymunedau ffydd amrywiol sy'n byw yng Nghymru heddiw.

Yn ogystal, awgrymir y byddai'n ddefnyddiol i blant a phobl ifanc o bob oed o fewn ysgol ddod at ei gilydd, hyd yn oed os ydi hynny ond yn digwydd unwaith yr wythnos, yn hytrach na dim ond o fewn dosbarth neu grŵp oed. Awgrymir bod plant a phobl ifanc yn dysgu oddi wrth ei gilydd, a bod gwerth mewn dod â chymuned yr ysgol gyfan ynghyd. Mae hyn yn cael ei ddatgan yn y polisi presennol: "Mae Addoli ar y Cyd cynhwysol... yn hyrwyddo y teimlad o gymuned yn yr ysgol (tud.2)." Dylai'r pwyslais fod yn gymaint ar werthoedd a'r maes ysbrydol ag yw ar draddodiadau crefyddol penodol.

Dylai cynnwys penodol y cynulliad gael ei gyfarch gan athrawon neu gan y rhai sydd ag arbenigedd yn y materion yma. Dylai creu cynnwys penodol ar gyfer y cynulliad gael ei gyflawni gan y rhai sy'n arwain ar y gwaith yn barod, efo cefnogaeth ymarferwyr ffydd a dyneiddiaeth a allai fod ar gael i ymgynghori.

Mae gennym gyfle go iawn fan hyn i wneud gwahaniaeth i iechyd meddwl plant a phobl ifanc, eu hunaniaeth, eu teimlad o berthyn iddyn nhw eu hunain a'r byd. Mae gennym gyfle i gynnal trafodaeth go iawn am yr hyn sydd yn bwysig. Edrychwn ymlaen i drafod y mater pwysig yma ymhellach.

Argymhellion

Opsiynnau i'w hystyried gan CYSAG

Opsiwn 1: Gwneud dim

Opsiwn 2: Chwarae efo polisi Addoli ar y Cyd nad yw'n cyfarch anghenion cyfredol.

Manteision: Mae CYSAG yn cyfarfod ei gyfrifoldeb cyfreithiol.

Anfanteision: Colli cyfle i wneud gwahaniaeth go iawn.

Opsiwn 3: Ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i ofyn iddynt gymryd y mater o Addoli ar y Cyd neu gynulliad o ddifri, ac adolygu'r ddeddfwriaeth fel mater brys.

Manteision: potensial am newid go iawn os ystyrier y mater o ddifri.

Anfanteision: Bydd yn cymryd amser hir.

Opsiwn 4: Cyfaddawd? Ysgrifennu at Lywodraeth Cymru A chreu polisi newydd sy'n ystyried anghenion iechyd meddwl, ysbrydol a moesol plant a phobl ifanc o ddifri. Polisi sy'n cael ei ysgrifennu gan y rhai sy'n ymgymryd â'r gwaith yma o fewn ysgolion yn rheolaidd. Polisi sy'n rhoi gwerth ar gymuned ysgol-gyfan.

Ystryriaethau pellach

Rydym yn awyddus i gysylltu efo'r ysgolion yng Ngwynedd i adnabod beth yw'r ymarfer presennol. Credwn fod CYSAG wedi gwneud hyn yn y gorffennol? Rydym hefyd yn awyddus i gysylltu efo'r cyrff Eglwysig, fel y gallant hwy ymgyrchu am newid.

Cyflwynwn y myfyrdodau, syniadau, ac opsiynau i'w hystryied yn y cyfarfod CYSAG. Awgrymwn y gall CYSAG ystyried rhai o'r opsiynnau neu nhw i gyd ar gyfer gweithredu a chrosawn unrhyw syniadau amgen.

Diolch yn fawr

Nick ac Elin